

UCHWAŁA NR XLII/285/2014

Rady Powiatu Nowodworskiego

z dnia 14 marca 2014 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020.

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) Rada Powiatu Nowodworskiego uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mariusz Sebastian Łaszuk

UZASADNIENIE

do uchwały Nr. XLII/2015/2014
Rady Powiatu Nowodworskiego
z dnia 14.08.2014r.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.) do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014- 2020 stanowi element budowy zintegrowanego systemu walki ze zjawiskiem przemocy wewnątrzrodzinnej, jest odpowiedzią na społeczne i instytucjonalne zapotrzebowanie dotyczące uporządkowania działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy.

Założeniem głównym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy poprzez podejmowanie działań diagnozujących, informacyjnych, edukacyjnych, interwencyjnych, wspierająco- terapeutycznych, korekcyjno-edukacyjnych.

Istotne jest zwrócenie uwagi, iż rozdzielenie sprawcy z ofiarą nie jest celem samym w sobie a działaniem interwencyjnym, koniecznym w określonych sytuacjach. Bez kontynuacji działań terapeutycznych, informacyjnych czy szeroko rozumianego wsparcia i poradnictwa nie ma możliwości niesienia skutecznej pomocy osobie doznającej przemocy. Także w przypadku dzieci pomoc nie może koncentrować się na oderwaniu ich od środowiska rodzinnego przez umieszczenie w pieczy zastępczej. Niezwykle ważne dla budowania systemu ochrony dzieci przed krzywdzeniem jest wyposażenie specjalistów pracujących bezpośrednio z dziećmi w narzędzia, które pozwolą na sprawne rozpoznawanie symptomów przemocy.

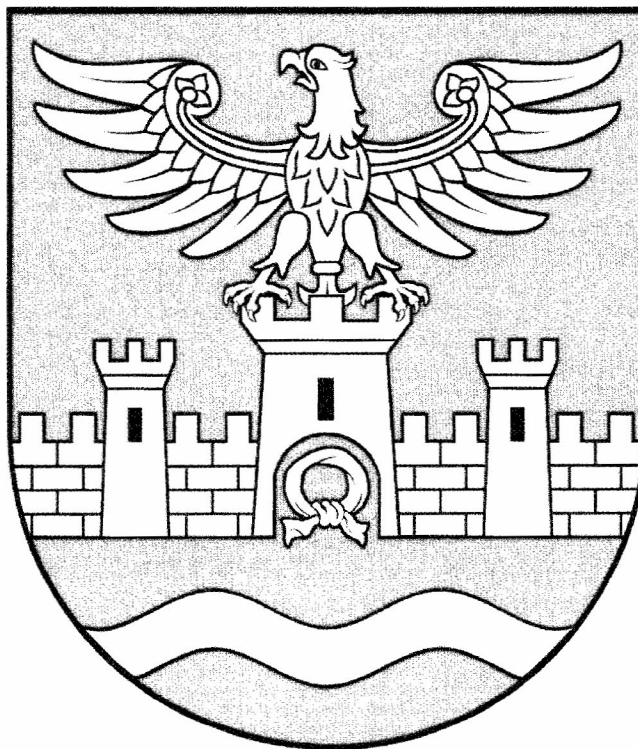
W Programie zwrócono uwagę na sytuację osób starszych i niepełnosprawnych, które ze względu na cechy takie jak słabość, a tym samym dostępność dla sprawcy, samotność i bezradność, wyłączenie z aktywnego stylu życia zaliczyć należy do grupy szczególnie zagrożonej przemocą.

Program jest zgodny z obowiązującymi przepisami prawa. Posiadanie obowiązującego Programu daje możliwość aplikowania o dodatkowe środki finansowe m.in. w oparciu o programy osłonowe opracowywane przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Z powyższych względów podjęcie uchwały jest konieczne i zasadne.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum Rodziny
mgr Marek Bączka

POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
na lata 2014 – 2020

RADA POWIATU
w Nowym Dworze Mazowieckim
ul. Ignacego Paderewskiego 1B
15-100 Nowy Dwór Mazowiecki

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	2
INFORMACJE OGÓLNE	2
ADRESACI PROGRAMU	20
REALIZATORZY PROGRAMU:.....	21
TERMIN REALIZACJI PROGRAMU	22
II. PODSTAWY PRAWNE	23
III. DIAGNOZA LOKALNEGO ŚRODOWISKA	25
IV. CELE PROGRAMU	31
V. PRZEWIDYWANE EFEKTY I ZAGROŻENIA REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PROGRAMOWYCH	46
VI. FINANSOWANIE PROGRAMU	47
Załącznik Nr 1 INSTYTUCJONALNE ZASOBY POWIATU W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCU W RODZINIE	48

I. WPROWADZENIE

INFORMACJE OGÓLNE

Bezpieczeństwo w życiu codziennym to bardzo ważna kwestia dla każdego człowieka. W Polsce przemoc w rodzinie przez wiele lat nie została przez opinię społeczną rozpoznana jako społeczne zło i w związku z tym stanowiła ukryty problem społeczny. Krzywdzenie wewnątrzrodzinne na terytorium RP stało się przedmiotem szerszego zainteresowania dopiero w latach dziewięćdziesiątych XX wieku. Wówczas właśnie podjęto prace nad prawnym uregulowaniem sytuacji osób dotkniętych przemocą domową, które uwieńczone zostały w 2005 r. uchwaleniem ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493). Niestety, do dnia dzisiejszego nie udało się rozwiązać wielu podstawowych problemów wiążących się ze zjawiskiem przemocy, a zapewnienie rodzinom doznającym przemocy warunków do normalnego życia wciąż pozostaje w odniesieniu do wielu przypadków tylko postulatem. Przemoc w rodzinie, zgodnie art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych a także wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Pojęcie przemocy w rodzinie w trafny sposób wyjaśnia również definicja zaproponowana przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w myśl której jest to „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkom rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste powodując cierpienia i szkody.” Powszechne postrzeganie przemocy opiera się na założeniu, że jest to każdy akt godzący w osobistą wolność jednostki, zmuszanie jednostki do zachowań niezgodnych z jej wolą.

Przemoc w rodzinie może przybierać różnorodne formy. Tabela poniżej zawiera opis pięciu form złego traktowania jednostki w rodzinie. Wskazane formy przemocy, rzadko stosowane są pojedynczo. Zazwyczaj działania sprawcy obejmują różne jej formy tak, aby w jak największym stopniu osłabić i uzależnić od siebie ofiarę.

Tabela 1. Formy przemocy - opracowanie własne na podstawie D. Sasal, Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne PARAPA, Przemoc w rodzinie, K. Michalska, D. Jaszczak – Kuźmińska, Wydawnictwo Edukacyjne PARAPA, Przemoc - opis zjawiska Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy „Niebieska Linia”.

Rodzaje przemocy		Katalog zachowań
PRZEMOC FIZYCZNA	to każde zachowanie naruszające nietykalność fizyczną, mające zazwyczaj na celu zadanie ofierze bólu fizycznego wbrew jej woli, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie jej życia	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.
PRZEMOC PSYCHICZNA	to każde zachowanie naruszające godność osobistą, mające zazwyczaj na celu umniejszenie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawienie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, uniemożliwienie podejmowania decyzji, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu, pożywienia i picia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, szantażowanie, itp.
PRZEMOC SEKSUALNA	to każde zachowanie naruszające intymność, mające zazwyczaj na celu zmuszenie ofiary do podjęcia niechcianych zachowań o charakterze seksualnym lub deprecjonowanie jej seksualności	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych, wyśmiewanie preferencji seksualnych itp.
PRZEMOC EKONOMICZNA	to każde zachowanie naruszające własność, mające zazwyczaj na celu ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy	odbieranie zarobionych pieniędzy, zabieranie kart płatniczych, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, zakazywanie chodzenia do pracy, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny – odmawianie pieniędzy na dom, uniemożliwianie uzyskiwania informacji o stanie finansów rodzinnych, zmuszanie do zawierania zobowiązań finansowych (kredyt, pożyczka, poręczenie), niszczenie rzeczy itp.
ZANIEDBANIE	naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich, niezapewnienie lub uniemożliwienie zaspokojenia potrzeb	zaniedbanie fizyczne – brak należytej opieki, psychiczne – obojętność, izolacja od osób bliskich itp.

Specyficzną cechą przemocy w rodzinie jest także jej cykliczność. Cykl przemocy składa się zazwyczaj z trzech następujących po sobie faz: fazy narastającego napięcia, będącej początkiem cyklu – charakteryzującej się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych, fazy ostrej przemocy podczas której następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji oraz fazy miodowego miesiąca gdy sprawca okazuje skruchę i żal – faza ta kończy się nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy.

Celem przemocy jest wywarcie określonego wpływu na ofiarę, podporządkowanie jej i uzyskanie nad nią kontroli. Przemoc nie musi manifestować się przez agresję, nie może być również utożsamiana z konfliktem interpersonalnym. Charakterystycznym dla samego zjawiska przemocy jest to, że zazwyczaj dochodzi do niej w sytuacji dysproporcji sił między sprawcą a ofiarą. Asymetria sił może dotyczyć nie tylko fizyczności, ale również sfery emocjonalnej, ekonomicznej, intelektualnej czy społecznej. Powiększa się tym bardziej, im dłużej przemoc jest stosowana.

Cecha dysproporcji sił pozwala wskazać grupę szczególnie zagrożoną przemocą do której z pewnością zaliczyć można osoby starsze, niepełnosprawne, kobiety oraz dzieci.

W obecnym świecie starość nie pasuje do panującego kultu młodości. Naturalny proces starzenia organizmu odbierany jest negatywnie przez społeczeństwo. Nowy schemat świata nie uwzględnia osób z pogarszającą się sprawnością fizyczną oraz psychiczną. Osoby te postrzegane są w kategoriach nieprzydatności a wręcz obciążenia. Cechy takie jak słabość, a tym samym dostępność dla sprawcy, atrakcyjność ze względu na zgromadzone bogactwo samotność i bezradność, wyłączenie z aktywnego stylu życia kształtują u osób starszych cechy potencjalnej ofiary przemocy. Osoby starsze doznające przemocy, cechuje szereg zachowań, które wskazują na wysoki poziom lęku, takich jak: obawa przed opiekunem, okazywanie agresji gdy ktoś je dotyka, okazywanie lęku gdy ktoś wchodzi do pokoju, odmowa rozmowy o sytuacji związanej z przemocą, odmowa przyjęcia opieki medycznej, brak więzi społecznych i niechęć do ich nawiązania. (źródło: B.Tobiasz-Adamczyk, *Teoretyczne wyznaczniki przemocy wobec osób starszych*)

Kolejną grupą szczególnie zagrożoną zjawiskiem przemocy są osoby niepełnosprawne. Podobnie jak osoby starsze są często bezradne, zależne całkowicie lub częściowo od innych. Identyfikacja przemocy wobec osób niepełnosprawnych jest bardzo trudna ze względu na różnorodne deficyty np. problemy w komunikowaniu się, posługiwaniu się gestem, trudności w nawiązaniu kontaktu z innymi ludźmi czy trudności w poruszaniu się. Schorzenia występujące u osób niepełnosprawnych odbierają możliwość skutecznej obrony przed

przemocą. Niepełnosprawność sprzyja wykorzystywaniu i krzywdzeniu a osoby te mogą być odbierane jako niewiarygodne ze względu na trudność rozpoznania objawów przemocy.

Charakterystyka osób starszych lub niepełnosprawnych dotkniętych przemocą w rodzinie:

- nie chcą wierzyć, nie dopuszczają do świadomości, że im się to przytrafiło;
- mają wyrzuty sumienia, poczucia bycia złym rodzicem;
- są przekonani, że taka sytuacja jest normalna;
- mają poczucie, że niezręcznie o tym mówić;
- mają nadzieję, że stosowanie wobec nich nadużycia są incydentalne i wkrótce się skończą;
- są zawstydzone, zwłaszcza gdy doświadczają przemocy ze strony członka rodziny;
- obwiniają się za doznawaną przemoc;
- obawiają się, że jeśli komuś powiedzą, pogorszy to tylko sprawę;
- boją się zabrania do „domów starców”, że nie poradzą sobie samemu;
- mają problemy z pamięcią i wysławianiem się.

(źródło: *Standard pracy socjalnej z rodziną doświadczającą przemocy w rodzinie J.Grodecka, R.Kaluca, K.Sarzała, A.Żukiewicz*)

Możliwości podjęcia działań jak i możliwości przez osoby niepełnosprawne i starsze doznające przemocy w rodzinie są w znacznym stopniu ograniczone. Problem stanowi również uzyskanie bezpośredniej informacji od w/w osób. Dotyczy to szczególnie osób z niepełnosprawnością intelektualną jak również osób, które posiadają problemy w komunikacji. Typowymi i specyficznymi problemami osób doświadczających przemocy w obu grupach są:

- problem z werbalizacją stanu faktycznego,
- ukrywanie faktu doznawania przemocy w rodzinie,
- pogorszenie stanu zdrowia z powodu doznawanej przemocy w rodzinie,
- konieczność zwiększenia usług,
- zaniedbywanie potrzeb emocjonalnych,
- pozbawienie środków do życia przez osobę stosującą przemoc w rodzinie.

Osoby starsze i niepełnosprawne będące ofiarami przemocy często nie posiadają wiedzy gdzie mogą szukać pomocy, dlatego ważne jest prowadzenie działań informacyjnych podnoszących świadomość na temat zjawiska przemocy w rodzinie w organizacjach zrzeszających w/w grupę osób.

„Krzywdzenie dzieci to każde działanie lub bezczynność jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, który deprawuje

równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłóca ich optymalny rozwój” (Gill, za www.fdn.pl). Dzieci doświadczające przemocy w rodzinie są w szczególnie trudnej sytuacji. Nie mogą one samodzielnie egzekwować swoich praw. Jest to grupa, najbardziej zagrożona nieujawnieniem tego co w istocie dzieje się w ich domach. Znaczną część życia spędzają w instytucjach zajmujących się opieką i wychowaniem takich jak żłobkach, przedszkolach, szkołach, klubach sportowych, organizacjach pozarządowych czy świetlicach środowiskowych. Specjaliści pracujący w powyższych instytucjach mają obowiązek ochrony małoletnich poprzez reagowanie na przemoc i krzywdzenie dzieci jak również powiadamiania odpowiednich służb o przestępstwie lub zagrożeniu dobra dziecka. Należy zdawać sobie sprawę, że nie w każdej rodzinie dzieci są krzywdzone. Ocena stopnia prawdopodobieństwa wystąpienia przemocy wobec dzieci w danej rodzinie możliwa jest dzięki analizie czynników ryzyka krzywdzenia dzieci. Kevin D. Browne wymienia czynniki ryzyka krzywdzenia i zaniedbywania dzieci według następujących kategorii:

Tabela 2. Czynniki ryzyka krzywdzenia i zaniedbywania dzieci K.D.Browne

Rodzic	Dziecko	Rodzina
• Młody wiek • Samotne rodzicielstwo • Niechciana ciąża • Kontakt z przemocą • Nadużywanie substancji odurzających • Niewłaściwa opieka prenatalna • Niewystarczające umiejętności rodzicielskie • Choroba somatyczna lub psychiczna • Problemy małżeńskie • Depresja	• Przedwcześnie urodzone • Niechciane • Niepełnosprawne • Małe	• liczna • ubóstwo • brak wsparcia społecznego • stres • przemoc domowa • częste miejsca zmiany zamieszkania

Poniższa tabela wskazuje charakterystyczne objawy somatyczne i zachowania sugerujące doświadczenia różnych form przemocy przez dzieci.

Tabela 3. Objawy wskazujące na stosowanie przemocy wobec dzieci. Źródło: Małgorzata Czerkawska, Mikołaj Markiewicz, Przemoc wobec dzieci, www.mcps.mazovia.pl

Formy przemocy:	Dane z wywiadu	Objawy somatyczne:	Zachowanie
Przemoc emocjonalna	- Rodzice ignorują (izoluja), bagatelizują, robią „kozła ofiarnego” z dziecka; - Oczekiwania rodziców są nieodpowiednie do wieku i rozwoju dziecka; - Istnienie w przeszłości epizodów fizycznej przemocy i maltretowania; - Rodzice postrzegają swoje dziecko jako „odmienne”.	- Zwykle nie występują żadne objawy - Opóźnienie wzrastania i rozwoju - Zaburzenia mowy - Objawy fizycznego maltretowania	- Niska samoocena - Ssanie palca, kołysanie się, moczenie nocne, - Zachowania „dorosłe” (opiekowanie się rodzeństwem)
Zaniedbywanie dziecka	- Duża absencja szkolna; - Częste wizyty w gabinecie medycznym z powodu niespecyficznych dolegliwości; - Nieodpowiednia opieka nad dzieckiem przez długi czas i w sytuacjach zagrożenia - Częste zamykanie domu przed dzieckiem - Brak zainteresowania rodziców zdrowiem dziecka i zaleceniami lekarskimi - Brak posiłku przez całą dobę - Niski standard mieszkania, brud, obecność różnych owadów - Hazard - Nadużywanie przez członków rodziny alkoholu lub nadużywanie narkotyków	- Głód, odwodnienie - Zaniedbanie w zakresie higieny ciała - Próchnica zębów, zły stan higieny jamy ustnej - Nieodpowiednie do pogody i rozmiarów ciała dziecka, odzież brudna, stale noszona - Stałe zmęczenie, apatia - Niezaspokojone potrzeby fizyczne, zdrowotne - Zarażenia pasożytami, wszawica - Liczne uszkodzenia skóry, owrzodzenia	- Wczesne przychodzenie i późne wychodzenie ze szkoły, - Częste zasypianie w klasie, - Prośzenie o jedzenie lub jego kradzież, - Zachowanie zbliżone do dorosłych „pseudodojrzałość” (opiekowanie się rodzeństwem), zachowanie przestępcze, - Używanie alkoholu i narkotyków
Przemoc seksualna	- Nieokreślone skargi i dolegliwości somatyczne; - Duża absencja szkolna; - Nieadekwatna kontrola w domu - Przebycie infekcji układu moczowego i pochwy - Skargi na bóle w okolicy narządów płciowych, odbytu, krzyża, dole brzucha; - Skargi na świąd w okolicy narządów płciowych; - Występowanie w rodzinie przypadku maltretowania seksualnego rodzica lub rodzeństwa; - Nadmierna troska o stan i pielęgnację narządów płciowych	- Dyskomfort w czasie chodzenia i siedzenia - Objawy urazów i uszkodzeń w okolicy ust - Obecność wydzieliny w pochwie lub jej stan zapalny - Zasinienie, obrzęk, otarcia naskórka w okolicy narządów płciowych i na wewnętrznej powierzchni - Zaburzenia w oddawaniu moczu - Zapalenie sromu - Objawy chorób przenoszonych drogą płciową - cięża	- niska samoocena, - zmiany w sposobie jedzenia - nieuzasadnione nowe lęki - zaburzenia snu - zmiana osobowości (wrogość, agresja, nadmierna uległość) - depresja - niepowodzenia w szkole - wycofanie z kontaktów społecznych, złe relacje z rówieśnikami - poziom wiedzy o seksie wyszukany i nieadekwatny do wieku - wyzyskujące zachowanie, nasilone kontakty seksualne, prostytutka

			• używanie środków odurzających • próby samobójcze lub ich demonstrowanie • ucieczka
Przemoc fizyczna	• opóźnienie w udzielaniu pomocy w następstwie urazu • brak świadków urazu • niezgodność w opisie przebiegu wypadku w relacji dziecka i rodziców; • w wywiadzie podobne „wypadki” • brak zainteresowania rodziców dzieckiem; postrzeganie dziecka przez rodziców jako upośledzonego fizycznie, umysłowo lub z różnymi innymi defektami; • niewyjaśniona absencja szkolna; • występowanie licznych i przewlekłych sytuacji stresorodnych w rodzinie • brak wsparcia ze strony rodziny • rodzice okazują brak zaufania	• objawy urazów tkanek miękkich na twarzy, policzkach, pośladkach, wargach, karku, udach, tułowiu • liczne uszkodzenia skóry • wygląd uszkodzeń nieadekwatny do opisywanego wypadku • siniaki, pręgi po uderzeniach w różnych stadiach gojenia się • ślady po oparzeniach na stopach, dłoniach, na karku, pośladkach • złamania, skręcenia niezgodne z opisywanym wypadkiem • łysienie plackowate skóry głowy (ślady po wyrwanych włosach) • obrzęki okolicy brzucha, wymioty • obecność uszkodzeń skóry po weekendach i nieobecnościach w szkole.	• Unikani fizycznych kontaktów z dorosłymi • Uczucia nieadekwatne do wieku • Zachowania ekstremalne (agresja, izolacja) • Wyrażanie lęku przed rodzicami, opisywanie przebiegu urazu przez rodziców • Niechęć powrotu do domu • Niska samoocena • Noszenie ubrań zakrywających kończyny górne i dolne nawet w upalne dni

Dzieci doznają przemocy nie tylko, gdy są bezpośrednio maltretowane i zaniedbywane. Cierpią i są krzywdzone także wtedy, gdy są świadkami przemocy dorosłych. Pomoc dziecku nie musi zawsze koncentrować się na oderwaniu go od środowiska rodzinnego przez umieszczenie w placówce. Należy skupić się na wypracowaniu wspólnej płaszczyzny pracy przedstawicieli różnych instytucji i organizacji zajmujących się pomocą rodzinie. Niezwykle ważne dla budowania systemu ochrony dzieci przed krzywdzeniem jest wyposażenie specjalistów pracujących bezpośrednio z dziećmi w narzędzia, które pozwolą na sprawne rozpoznawanie symptomów przemocy.

Standardy pracy socjalnej z rodziną doświadczającą przemocy jako misję pracy określają ochronę życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Za cel wyznaczają stworzenie warunków sprzyjających uzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy, w tym pełnienia ról rodzinnych, społecznych i zawodowych.

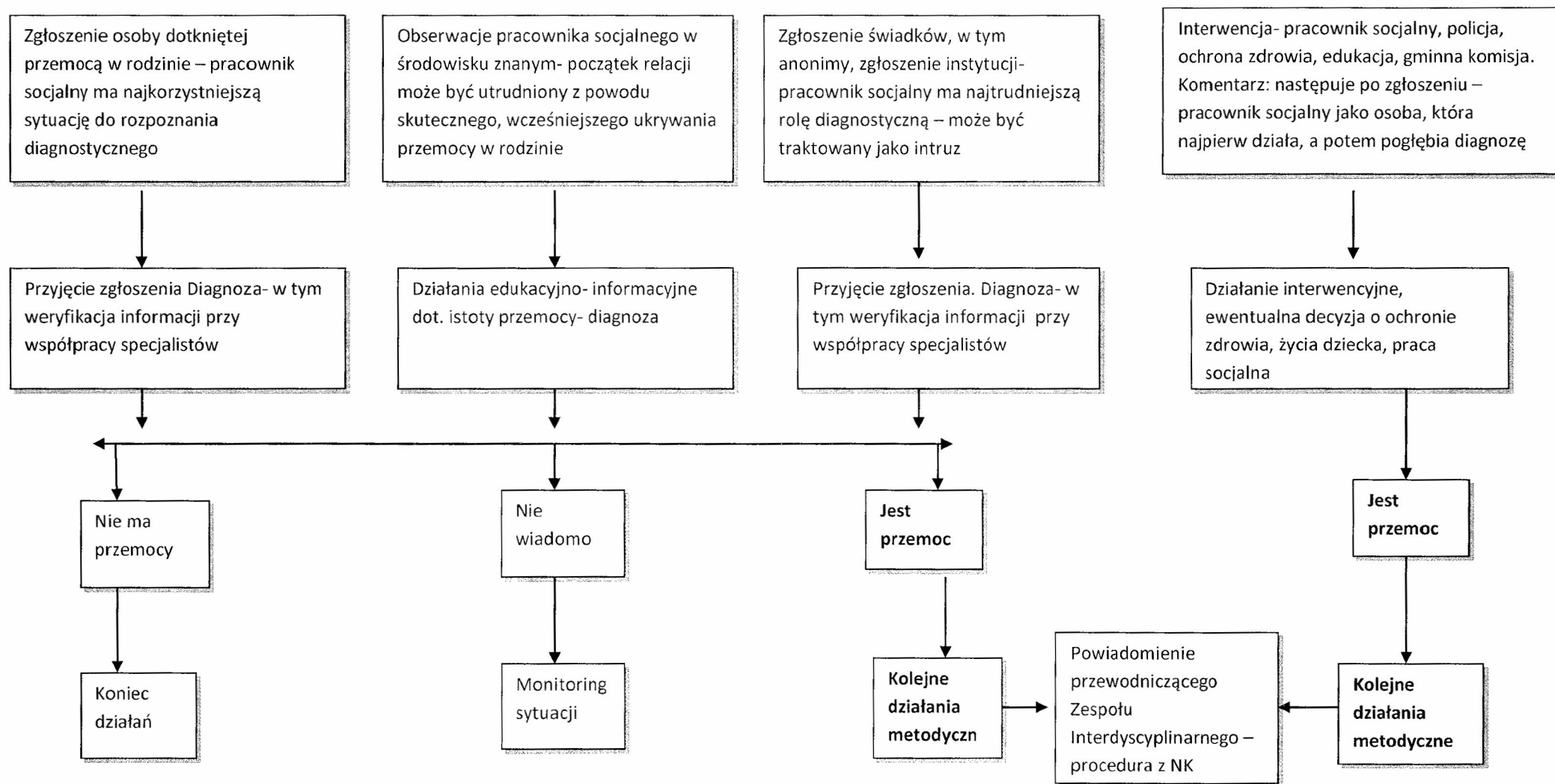
Zgodnie ze standardami pracy socjalnej z rodziną doświadczającą przemocy przedmiotem pracy socjalnej są działania odnoszące się do sfery:

- diagnozowania przemocy w życiu rodziny,
- zapobiegania powstawaniu warunków sprzyjających generowaniu przemocy w rodzinie,
- wychowania i edukacji w zakresie psychologicznych oraz społecznych źródeł zachowań przemocowych,
- modelowania zachowań i postaw sprzyjających eliminacji przemocy w życiu rodzinnym,
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez interwencję i ingerencję w życie wewnętrzne rodziny,
- promocji wzorów zachowań piętnujących wszelkie formy przemocy w życiu codziennym rodziny,
- tworzenia programów i projektów socjalnych w zakresie krzewienia kultury życia rodzinnego, włącznie z kreowaniem postaw i umiejętności (kompetencji) społecznych sprzyjających wzmocnieniu więzi rodzinnych wśród poszczególnych członków środowisk rodzinnych, rozumianych jako całokształt czynników kształtujących życie prawidłowo funkcjonującej rodziny, takich jak sposób odnoszenia się do siebie, relacje, postawy.

(Źródło: *Standard pracy socjalnej z rodziną doświadczającą przemocy w rodzinie*
J.Grodecka, R.Kałucka, K.Sarzała, A.Żukiewicz)

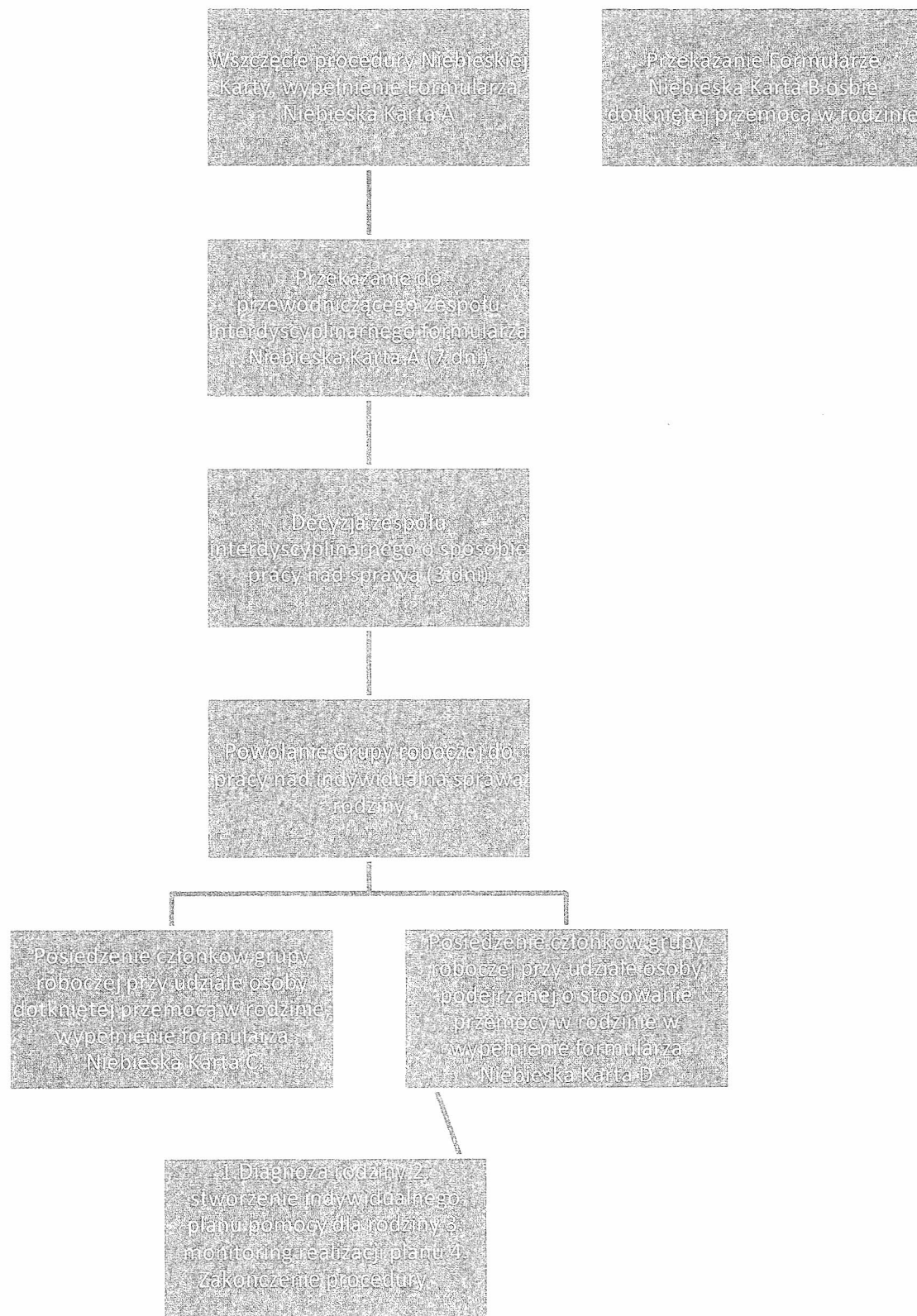
Poniższa tabela przedstawia źródła informacji o prawdopodobieństwie występowania przemocy w rodzinie oraz pożądane sposoby reagowania:

Tab. 2. Źródła informacji o prawdopodobieństwie występowania przemocy w rodzinie: (Standard pracy socjalnej z rodziną doświadczającą przemocy w rodzinie J.Grodecka, R.Kałucka, K.Sarzała, A.Żukiewicz)

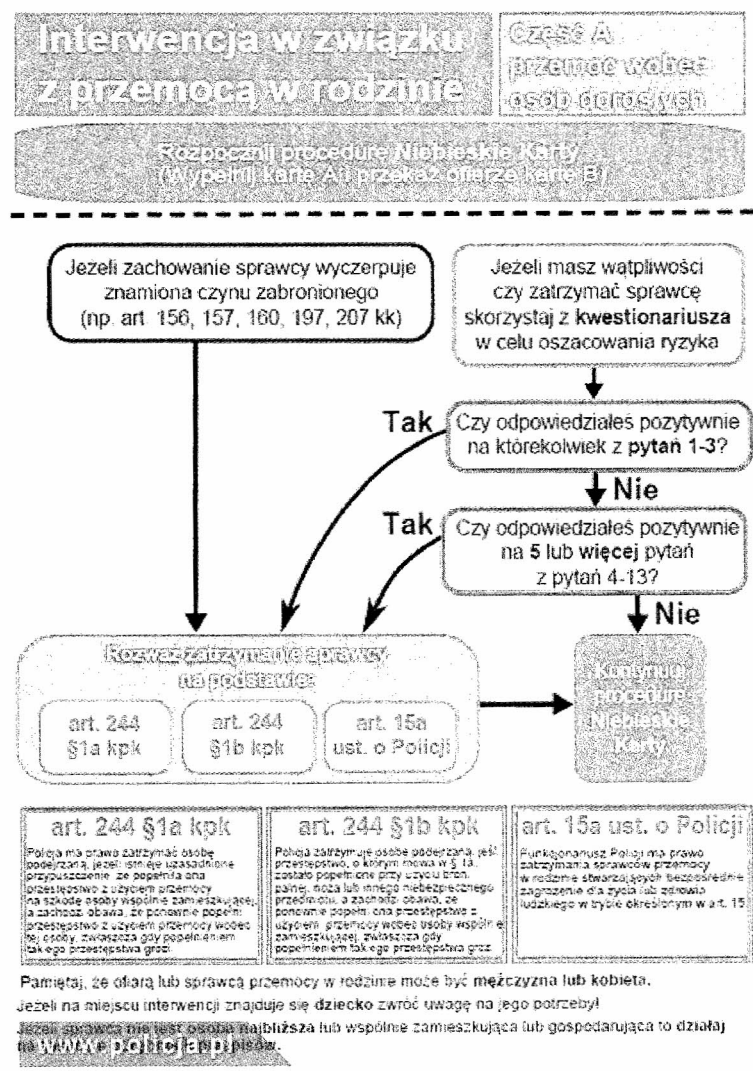
Przemoc w rodzinie odciska swój ślad w psychospołecznym funkcjonowaniu człowieka. Wagę tego doświadczenia podkreśla fakt, iż jego sprawcami są najczęściej osoby bliskie. Przemoc w otoczeniu sprawia, że osoba nią dotknięta żyje w ciągłym strachu, stresie i napięciu. Z upływem czasu ofiara zatracą pewność siebie, przyjmuje zachowania spełniające oczekiwania sprawcy, minimalizuje znaczenie aktów przemocy. Dlatego właśnie pomoc kierowana do ofiar przemocy powinna być od samego początku ukierunkowana na pełne wsparcie i wzmocnienie ich aktywności oraz samodzielności życiowej, a także na pracę nad minimalizowaniem potencjalnie niebezpiecznych konsekwencji, związanych z doświadczaniem przemocy, w tym bezrobocia, bezdomności, utraty zdrowia, przewlekłej wyuczonej bezradności, zaburzeń stresu pourazowego, uzależnienia od alkoholu lub środków odurzających. Brak odpowiedniego wsparcia instytucjonalnego, rozproszenie podmiotów realizujących pomoc rodzinom uwikłanym w problem przemocy, brak jasnych mechanizmów współpracy służb i instytucji na poziomie gminnym i powiatowym stanowi poważne zagrożenie dla skuteczności przeciwdziałania przemocy wewnątrzrodzinnej. Zwiększenie efektywności podejmowanych działań jest możliwe tylko w przypadku kompleksowego spojrzenia na problem przemocy i podjęcia systemowych rozwiązań, dzięki którym rodzina uzyska potrzebną pomoc. Interdyscyplinarne oddziaływania na rodzinę uwikłaną w przemoc mogą pomóc powrócić do prawidłowego wypełniania ról społecznych, odzyskania wewnętrznego spokoju i poczucia sprawczości. Taką możliwość daje Procedura Niebieskiej Karty, której celem jest oddziaływanie na rodzinę aby ustała w niej przemoc.

Wykres 1: Przebieg procedury Niebieskiej Karty

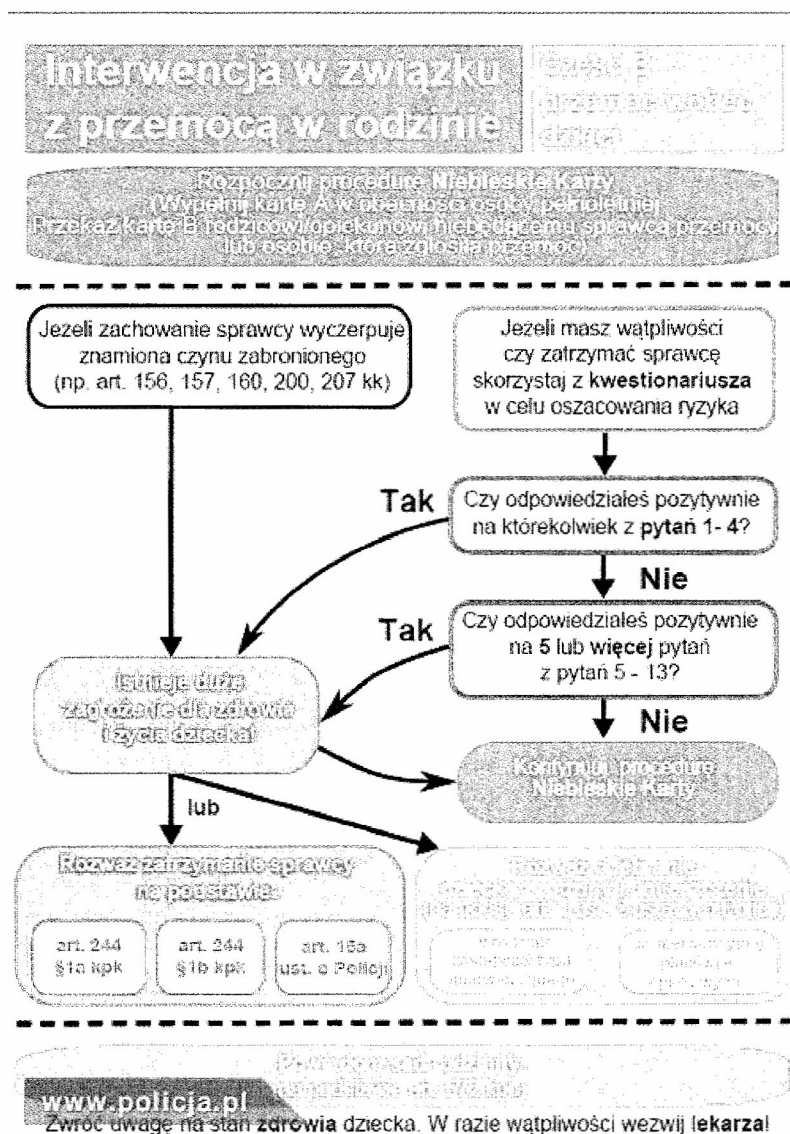

W ramach wdrożonego na terenie całego kraju, od dnia 01 stycznia 2014 r. programu „Narzędzie Szacowania Ryzyka” opracowane zostały algorytmy i kwestionariusze, które posłużą funkcjonariuszom Policji w ocenie ryzyka zagrożenia życia i zdrowia w związku z przemocą w rodzinie. Celem wprowadzenia narzędzia jest zwiększenie skuteczności działań podejmowanych na miejscu przeprowadzania interwencji związanej z przemocą w rodzinie. Policjanci otrzymują kwestionariusze zawierające czynniki ryzyka, które można interpretować jako znaki świadczące o tym, że mają do czynienia z zagrożeniem życia lub zdrowia. Chodzi również o zapewnienie skuteczniejszej ochrony osób najsłabszych, które są zagrożone przemocą – dzieci, kobiet i osób starszych (Źródło: www.policja.pl).

Wykres 2. Algorytm postępowania w trakcie interwencji w związku przemocą wobec osób dorosłych (Źródło: www.policja.pl).

Wykres 3. Algorytm postępowania w trakcie interwencji w związku przemocą wobec dzieci
(Źródło: www.policja.pl).

Dzieci doświadczające bezpośrednio lub pośrednio przemocy w rodzinie coraz częściej stają się uczestnikami procedury prawnej. Elementem systemu ochrony dzieci krzywdzonych jest zapewnienie takich warunków przesłuchania, aby zabezpieczyć małoletnich świadków przed skutkami wtórnej wiktyimizacji. Ważnym jest by przesłuchania odbywały się w odpowiednio przystosowanych pomieszczeniach, możliwie tylko raz aby nie narażać dziecka na dodatkowy stres. Obowiązujące regulacje prawne (art. 185 Kodeksu Postępowania Karnego oraz Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu przygotowania przesłuchania przeprowadzanego w trybie określonym w art. 185a–185c Kodeksu Postępowania Karnego) szczegółowo wskazują sposób przygotowania przesłuchania

małoletniego świadka oraz warunki, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia przeznaczone do przeprowadzania przesłuchania (lokalizację: Sąd, Prokuratura, Policja, instytucja państwowa lub samorządowa, podmiot, do którego zadań należy pomoc małoletnim lub ofiarom przestępstwa zgwałcenia; wyodrębnienie pokoju przesłuchań i pokoju technicznego; wyposażenie w środki techniczne umożliwiające utrwalanie obrazu i dźwięku z przebiegu przesłuchania oraz obserwowanie i słuchanie przebiegu przesłuchania przez uczestników czynności przebywających w pokoju technicznym a także wyciszenie pokoju, jego kolorystykę oraz wyposażenie w meble dostosowane dla osób dorosłych oraz meble dostosowane dla dzieci).

W Programie standardów placówek świadczących pomoc w zakresie przemocy w rodzinie wskazana jest osoba zaufania publicznego towarzysząca pokrzywdzonemu w procedurach prawnych. Osoba ta może uczestniczyć na sali rozpraw, udzielać wsparcia czy też podejmować różne inicjatywy na rzecz ochrony osoby dotkniętej przestępstwem np. pomóc sformułować stosowne pisma do instytucji.

Specjalistycznymi jednostkami udzielającymi pomocy osobom doznającym przemocy na szczeblu powiatowym są Ośrodki Interwencji Kryzysowej. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Rada ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Departament Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej opracowały „Program standardów placówek świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, który wyznacza kierunek działań w udzielanym wsparciu osobom doznającym przemocy. Zgodnie z w/w standardami należy wskazać, iż Ośrodki Interwencji Kryzysowej powinny być wyposażone w następujące świadczenia:

Tabela 4. Standardy placówek świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (PARPA oraz Rada ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej)

Lp.	Rodzaj świadczenia	Definicja
1.	Natychmiastowe zapewnienie schronienia osobom/rodzinom zagrożonym przemocą	Udzielanie bezzwłocznie tymczasowego schronienia - świadczenie, którego celem jest: zapewnienie elementarnego bezpieczeństwa oraz uruchomienie lub wzmocnienie innych oddziaływań służących rozwiązaniu problemu przemocy. Pobyt w miejscu schronienia powinien służyć nie tylko bezpieczeństwu socjalnemu, ale też podejmowaniu intensywnych oddziaływań wielodyscyplinarnych w celu zatrzymania przemocy.

2.	Zorganizowanie schronienia osobom/rodzinom zagrożonym przemocą	W przypadku gdy placówka, do której zgłasza się osoba doznająca przemocy, nie dysponuje własnymi miejscami pobytowymi, powinna pomóc w zapewnieniu takiego miejsca w najbliższym dostępnym miejscu prowadzącym tego typu działalność
3.	Całodobowy kontakt telefoniczny lub elektroniczny z placówką	Zapewnienie możliwości całodobowego kontaktu • Polega na pełnieniu całodobowych dyżurów przez pracowników placówki odbierających telefony lub obsługujących urządzenia poczty elektronicznej, komunikatory internetowe itp. i odpowiadających na przesyłane przez zgłaszających się pytania, prośby, etc. Pracownik może następnie podejmować samodzielne działania pomocowe lub skierować osobę do innych specjalistów po dalszą pomoc.
4.	Całodobowy kontakt osobisty z placówką	Zapewnienie możliwości całodobowego skontaktowania się z placówką • Polega na pełnieniu całodobowych dyżurów przez pracowników placówki wyznaczonych do bezpośredniego kontaktu ze zgłaszającymi się osobami. Pracownik może następnie podejmować samodzielne działania pomocowe lub skierować osobę do innych specjalistów po dalszą pomoc.
5.	Podejmowanie działań „pomocowych” w środowisku osób zagrożonych przemocą	Zapewnienie możliwości organizacyjnych i odpowiednich procedur w placówce (często we współpracy z innymi organizacjami, służbami), które pozwalają na udzielanie świadczeń poza placówką, w szczególności świadczeń związanych z rozpoznaniem sytuacji osoby zagrożonej i zapewnieniem jej elementarnej ochrony
6.	Natychmiastowe udzielenie świadczeń: psychologicznych – poradnictwa i wsparcia	Świadczenie pomocy bezpośrednio w momencie zgłoszenia się osoby potrzebującej do placówki Działania wspierające, wsparcie: postępowanie wobec osoby znajdującej się w sytuacji kryzysowej/problemowej, oparte na postępowaniu niespecyficznym: wysłuchaniu opowieści, wyrażeniu współczucia, podzieleniu się swoim zdaniem, etc. bez dążenia ze strony pracownika udzielającego świadczenia do osiągnięcia poprawy, zmiany sytuacji lub zmiany postępowania osoby wspieranej Poradnictwo, udzielanie porad ze strony profesjonalisty: odpowiadanie na szczegółowe pytania dot. konkretnych zagadnień, zadawane przez osobę szukającą pomocy mające na celu ułatwienie jej podejmowania przez decyzji i działań.
7.	Dostępność świadczeń psychologicznych – psychoterapii i terapii	Świadczenie przez pracowników placówki (kwalifikowanych psychoterapeutów lub terapeutów posiadających uprawnienia – wg. obowiązujących w tym zakresie przepisów) – wymienionych niżej form usług dla zgłaszających się osób po uprzednim ustaleniu terminu spotkania z pracownikiem.

		Psychoterapia: specjalistyczne postępowanie o charakterze długo lub krótko czasowym, zmierzające do uzyskania subiektywnego stanu satysfakcji osoby poddanej mu, względnie trwałego w czasie, związanego z obserwowalnymi zmianami w zakresie poglądów, zachowań, nawyków behawioralnych, emocjonalnych i myślowych, subiektywnie odbieranymi jako brak lub osłabienie objawów albo stan rozwoju osobistego, lepszego funkcjonowania w pożądanym zakresie. Terapia: • świadczenie podejmowane wobec odbiorcy przeżywającego jakiś rodzaj zaburzenia zdrowia, dysfunkcji zachowania lub samopoczucia • zmierzające do usunięcia objawu, zaburzenia i osiągnięcia akceptowanego przez osobę stanu komfortu lub zdrowia • dotyczące poprawy stanu fizycznego lub psychicznego osoby indywidualnej
8.	Dostępność świadczeń psychologicznych – psychoedukacji w zakresie przemocy	Prowadzenie psychoedukacji w zakresie przemocy w rodzinie • dostarczanie informacji o charakterze ogólnym, wyjaśniającym, opisowym dot. zjawiska odnoszące się jednocześnie do osobistych doświadczeń osoby poddanej oddziaływaniom, a w ten sposób inicjowanie procesu zmian na poziomie - co najmniej - poznawczym Świadczenie ma również znaczenie uprzedzające – profilaktyczne.
9.	Dostępność świadczeń medycznych – w tym specjalistycznych (np. psychiatrycznych, ginekologicznych)	Możliwość skorzystania w placówce z usług medycznych świadczonych przez specjalistów
10.	Zaspokojenie doraźnych potrzeb socjalno-bytowych – żywność, ubranie, pieniądze	Możliwość ograniczonego w czasie i rozmiarze, nieodpłatnego skorzystania przez osobę zgłaszającą się do placówki lub przebywającą w niej, z pomocy socjalno-bytowej. Dostępność tej formy pomocy ograniczona być może możliwościami placówki lub innymi regulacjami
11.	Dostępność dogodnych form samopomocy związanej z doznawaniem przemocy	Dostępność w placówce zajęć prowadzonych na zasadach pomocy wzajemnej. Działania samopomocowe: prowadzone przez nieprofesjonalistów, przygotowanych do działań na bazie własnego doświadczenia. Podjęte w ramach wolontariatu, oświadczenia woli, prowadzone optymalnie pod nadzorem specjalisty. Osoby prowadzące takie działania powinny posiadać przygotowanie merytoryczne (zakończone na niższym niż profesjonalny poziomie). Najczęstsza forma samopomocy są grupy wsparcia, które tworzą

		osoby przeżywające podobne trudności. Grupa taka prowadzona jest przez samych jej uczestników, którzy w obecności psychologa dzielą się swoimi doświadczeniami, emocjami i przeżyciami.
12.	Dostępność pomocy prawnej w formie konsultacji	Możliwość skorzystania przez zgłaszającą się osobę z form pomocy po uprzednim ustaleniu czasu konsultacji. Pomoc prawna, konsultacja prawna: wszelkie formy świadczeń związanych z przeciwdziałaniem przemocy, wymagające specjalistycznego wykształcenia prawniczego, w wyjątkowych sytuacjach udzielane przez osoby udzielane przez osoby przyuczone w tym zakresie. czynne dostarczanie informacji o charakterze opisowym, wyjaśniającym, instruktażowym, mające na celu rozwiązanie problemu przemocy z optymalnym wykorzystaniem instrumentów prawnych.
13.	Dostępność pomocy prawnej w formie przedstawicielstwa prawnego	Możliwość skorzystania przez zgłaszającą się osobę z niżej wymienionych formy pomocy. - formy pracy na rzecz klientów prowadzonej przez profesjonalnie przygotowanych prawników - konsultacje mające na celu rozwiązanie problemu klienta w cyklu długoterminowym / asystowanie przy procesie prawnym klienta, konsultowanie kolejnych etapów procesu - bezpośrednie interwencje prawne podejmowane w interesie klienta przez prawnika
14.	Dostępność pomocy prawnej w formie obecności osoby zaufania publicznego, towarzyszenie w procedurach prawnych	Możliwość skorzystania przez zgłaszającą się osobę z następujących formy pomocy prawnej: o interwencje prawne na rzecz klienta /inicjowanie niektórych postępowań, programy wsparcia prawnego na sali sądowej na podstawie przepisów o organizacjach społecznych, osobach zaufania, etc./podejmowane przez prawnika lub innego przygotowanego w zakresie procedur prawnych pracownika nieprofesjonalnego – nie prawnika
15.	Działalność informacyjna	Realizowanie form pracy w sposób dostępny dla odbiorców tj. na terenie placówki lub poza nią. Prowadzenie działalności informacyjnej: dostarczanie ulotek, materiałów pisemnych lub audio-wizualnych dla odbiorcy biernego lub odbiorcy poszukującego odpowiedzi na konkretnie sformułowane pytania dot. określonego zagadnienia, określonego trybu postępowania, procedury, poszukującego adresu, etc. Odpowiadanie na pytania o charakterze ogólnym, prośby o wyjaśnienie zjawiska, lub przekazywanie informacji wyjaśniających

		konkretny tryb postępowania, procedury, kierujących odbiorcę i jego działanie – lecz uprzedzające aktywność odbiorcy.
16.	Współpraca z instytucjami i organizacjami w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Obejmuje działania zmierzające do wspólnego realizowania zadań, komplementarnego realizowania zadań, wymiany informacji nt. działalności, ustalania wspólnych strategii działania przez placówkę inne podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy i rozwiązywania problemów związanych z przemocą. Może wynikać z regulacji prawnych, zobowiązań formalnych lub chęci poprawy standardu świadczonych usług. może opierać się na ustaleniach pisemnych lub umowach ustnych.
17.	Monitoring i ewaluacja działalności	Ewaluacja: systematyczne badanie wartości albo cech konkretnego programu, planu, działania z punktu widzenia przyjętych kryteriów w celu jego usprawnienia, rozwoju lub lepszego zrozumienia. Monitoring: regularne jakościowe i ilościowe pomiary lub obserwacje prowadzone przez z góry określony czas.
18.	Superwizja	Działania prowadzone przez osobę posiadającą uznane wyższe profesjonalne kwalifikacje zawodowe w danej dziedzinie, polegające na analizie sposobu realizowania przez podległą osobę zadań zawodowych lub wynikających ze stanowiska, zmierzające do poprawy jakości realizowanych zadań lub/i oceny sprawności podległej osoby, podejmowane na prośbę osoby podległej lub na skutek zobowiązania do poddania superwizji wynikającego z zasad zawodowych lub prawnych.
19.	Zasoby kadrowe wykorzystywane przy realizacji zadania.	a) Liczebność (w przeliczeniu na pełny etat) – 10 etatów, b) Kwalifikacje pracowników zatrudnionych przy realizacji zadania – szkolenia z zakresu interwencji kryzysowej: > 50% pracowników, c) Kwalifikacje pracowników zatrudnionych przy realizacji zadania – szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy: > 50% pracowników, d) Kwalifikacje pracowników – wyższe wykształcenie kierunkowe (psychologia, pedagogika, socjologia, medycyna, praca socjalna, profilaktyka): > 50% pracowników, e) Kwalifikacje pracowników – potwierdzenie w formie certyfikatu PARPA z zakresu przeciwdziałania przemocy: > 50% pracowników.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Nowodworskiego na lata 2014-2020, zwany dalej „Programem” jest odpowiedzią na społeczne i instytucjonalne zapotrzebowanie dotyczące większej integralności działań związanych z przemocą na terenie Powiatu Nowodworskiego, a także wypełnieniem wymogu, o którym mowa w art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz.1493 z późn. zm.). Zasadniczym celem Programu, do osiągnięcia którego ma pośrednio przyczynić się realizacja działań w nim zaplanowanych, jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w Powiecie Nowodworskim. Cele szczegółowe bezpośrednio osiąganego w Programie, odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Istotnym elementem programu jest zwrócenie uwagi na fakt, iż rozdzielenie sprawcy z ofiarą nie jest celem samym w sobie a działaniem interwencyjnym, koniecznym w określonych sytuacjach. Bez kontynuacji działań terapeutycznych, informacyjnych czy szeroko rozumianego wsparcia i poradnictwa nie ma możliwości niesienia skutecznej pomocy osobie doznającej przemocy. Praca z osobą dotkniętą zjawiskiem przemocy ma przywrócić pełnię umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie. Podejmowanie działań korekcyjno – edukacyjnych jest elementem, który może przyczynić się do przerwania spirali przemocy.

ADRESACI PROGRAMU

Działania realizatorów Programu skierowane są do:

- 1) osób i rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie, m.in.: krzywdzonych dzieci, współmałżonków lub partnerów, osób bezradnych, niepełnosprawnych, osób starszych,
- 2) osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) świadków przemocy,
- 4) przedstawicieli lokalnych instytucji i służb pracujących z osobami dotkniętymi zjawiskiem przemocy,
- 5) lokalnej społeczności.

REALIZATORZY PROGRAMU:

Do realizacji programu zaproszone zostaną instytucje i organizacje pozarządowe świadczące pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy.

Planowani realizatorzy programu na szczeblu powiatowym:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim Dział Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Mazowieckim,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowym Dworze Mazowieckim,
- Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nowym Dworze Mazowieckim (Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu)

Sądy, zespoły kuratorskie, prokuratury:

- Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim: I Wydział Cywilny, II Wydział Karny, III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Sąd Rejonowy w Pułtusk: I Wydział Cywilny, II Wydział Karny, III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonania orzeczenia w sprawach karnych, do wykonania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich Sądu Rejonowego w Wyszakowie z siedzibą w Pułtusk,
- I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych, rodzinnych i nieletnich w Nowym Dworze Mazowieckim,
- Prokuratura Rejonowa w Nowym Dworze Mazowieckim,
- Prokuratura Rejonowa w Pułtusk.

Organizacje pożytku publicznego:

- Organizacje pozarządowe Powiatu Nowodworskiego,
- Europejska Fundacja na Rzecz Osób Potrzebujących E.F.O.P.,
- Zrzeszające osoby starsze, niepełnosprawne,
- Wspierające rozwój i wychowanie dzieci.

Podmioty zaproszone do współpracy - partnerzy zewnętrzni:

- Ośrodki Pomocy Społecznej Gmin Powiatu Nowodworskiego,
- Miejskie, Miejsko-gminne i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gmin Powiatu Nowodworskiego,
- Szkoły i przedszkola publiczne z terenu Powiatu Nowodworskiego,

- Placówki terenowe Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej.

ZAKRES CZASOWY REALIZACJI PROGRAMU

Program realizowany będzie w latach 2014-2020

ZAKRES TERYTORIALNY: POWIAT NOWODWORSKI

II. PODSTAWY PRAWNE

Działania podejmowane w zakresie Programu realizowane będą w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 788 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 595 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o policji (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t. j. Dz. U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.),

- ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t. j. Dz. U. z 2014 r., poz. 101),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 1997 r. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.).

Program wpisuje się w założenia:

- Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (uchwała Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r.),
- Projektu Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2016,
- Strategii Rozwoju Powiatu Nowodworskiego (uchwała Nr XXXIV/163/2002 Rady Powiatu Nowodworskiego z dnia 24 kwietnia 2002 r.),
- Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Nowodworskim w latach 2007-2014 (uchwała Nr XII/56/2007 Rady Powiatu Nowodworskiego z dnia 25 października 2007 r.),

III. DIAGNOZA LOKALNEGO ŚRODOWISKA

SYTUACJA DEMOGRAFICZNO – SPOŁECZNA POWIATU

Powiat Nowodworski położony jest w środkowej części województwa mazowieckiego i zajmuje obszar 691,6 km². W granicach powiatu znajduje się sześć gmin: miejska - Nowy Dwór Mazowiecki, miejsko - wiejskie - Nasielsk i Zakroczym oraz wiejskie - Czosnów, Leoncin i Pomiechówek. We wszystkich gminach Powiatu Nowodworskiego funkcjonują Interdyscyplinarne Zespoły ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Według danych z Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 30 czerwca 2013 r. liczba mieszkańców powiatu nowodworskiego wynosi 78377. Na terenie powiatu przeważają kobiety, jest ich 40096, z kolei mężczyzn jest 38281. Miasta zamieszkuje 39116 osób (18924 mężczyzn i 20192 kobiet), natomiast liczba mieszkańców wsi wynosi 39261 (19357 mężczyzn i 19904 kobiet).

Niepokojący jest fakt wzrostu liczby osób bezrobotnych na terenie Powiatu Nowodworskiego. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze Mazowieckim liczba osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne na 31.12.2012r wynosiła 3 705 osób, natomiast w 2013 r. liczba zarejestrowanych-bezrobotnych w Powiecie Nowodworskim wynosiła 3818 osoby z czego liczba kobiet wynosiła 1729 osób co oznacza 45,2 procentowy udział kobiet w liczbie bezrobotnych ogółem.

Tabela 2. Stan bezrobocia na terenie poszczególnych gmin powiatu w 2013 r.

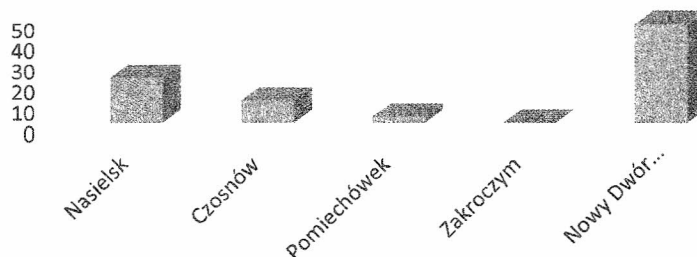
<i>Miasto / Gmina</i>	<i>Zarejestrowani bezrobotni</i>	
	<i>razem</i>	<i>w tym kobiety</i>
Nowy Dwór Maz.	1309	632
Czosnów	342	137
Leoncin	198	87
Nasielsk	1171	516
Pomiechówek	425	195
Zakroczym	373	162
OGÓŁEM	3818	1729

Skutkiem bezrobocia, szczególnie długotrwałego jest m. in. ubóstwo, brak perspektyw oraz rosnące poczucie bezradności. To z kolei, przekłada się na wzrost zjawiska patologii społecznych, jakimi są m.in.: alkoholizm czy bezradność w kwestiach opiekuńczo – wychowawczych. Mogą one prowadzić do nasilenia zjawiska przemocy.

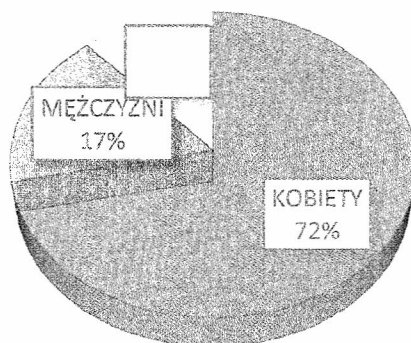
CHARAKTERYSTYKA I SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE POWIATU

Ujawnienie zaistnienia przemocy w rodzinie wiąże się z koniecznością podjęcia nie tylko interwencji, ale również działań pomocowych przez różnego rodzaju instytucje. Dotyczy to zarówno ofiar zjawiska jak i jego sprawców. Na terenie gminy Nowy Dwór Mazowiecki odnotowano 54 interwencje policji dotyczące przemocy w rodzinie. Funkcjonariusze sporządzili 48 formularzy Niebieskiej Karty, gdzie liczba ofiar przemocy wyniosła 47 kobiet, 12 mężczyzn i 8 małoletnich. Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie wyniosła 10 kobiet i 38 mężczyzn. Pod wpływem alkoholu znajdowało się 33 mężczyzn i 1 kobieta. Na terenie gminy Nasielsk odnotowano 338 interwencji domowych, podczas których sporządzono 22 formularzy–Niebieskiej Karty. Łączna liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej na tym terenie wyniosła 39 osób z tego 27 kobiet, 6 mężczyzn oraz 6 małoletnich. Ogólna liczba sprawców przemocy wynosiła 22 w tym 4 kobiety i 18 mężczyzn. 2 mężczyzn znajdowało się pod wpływem alkoholu. W gminie Pomiechówek przeprowadzono 47 interwencji domowych. Sporządzono 3 formularze Niebieskiej Karty z których wynika, iż liczba ofiar przemocy w rodzinie wynosi 3 kobiety. Osób stosujących przemoc w rodzinie było 3 w tym jedna kobieta i 2 mężczyzn. Pod wpływem alkoholu znajdowała się 1 kobieta i 1 mężczyzna. Na terenie gminy Czosnów przeprowadzono 44 interwencje policji w wyniku czego założono 11 formularzy Niebieskiej Karty. Liczba ofiar przemocy wynosiła 9 kobiet i 2 mężczyzn. Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie wynosiła 11 w tym 8 mężczyzn i 3 kobiety z czego 7 mężczyzn znajdowało się pod wpływem alkoholu. Na terenie gminy Zakroczym odnotowano 168 interwencji domowych, nie wszczęto procedury Niebieskiej Karty.

Liczba wszczętej procedury "Niebieskiej Karty" przez funkcjonariuszy policji w ramach podejmowanych czynności służbowych

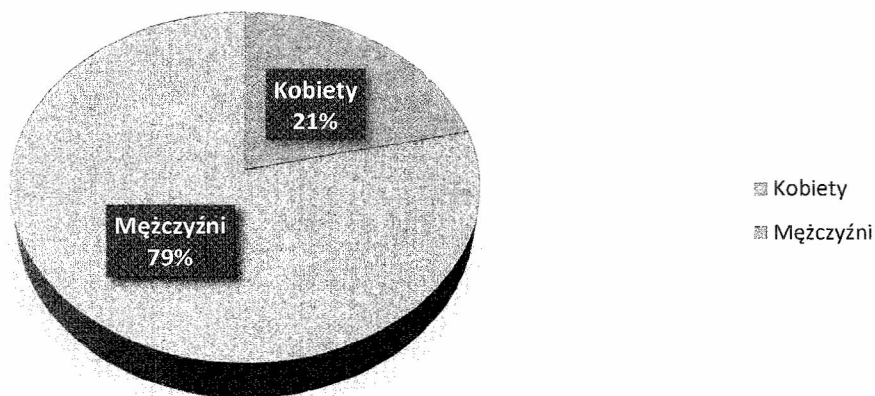

LICZBA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ WG. DANYCH Z JEDNOSTEK POLICJI

Przemoc najrzadziej dotyka mężczyzn, którzy zdecydowanie dominują jako sprawcy przemocy. Na 84 sprawców przemocy w roku 2013, mężczyzn było 66. Pod wpływem alkoholu było 44. Dane te potwierdzają tezę o częstym współwystępowaniu przemocy i spożywania alkoholu.

Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie wg danych z jednostek policji.

Jednostki policji na terenie powiatu nowodworskiego kierują informacje dotyczące ujawnionych aktów przemocy w rodzinie do właściwych jednostek pomocy społecznej w ramach procedury Niebieskiej Karty. Liczba prowadzonych procedur Niebieskiej Karty w 2013 r. przez Zespoły Interdyscyplinarne ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- w gminie Nowy Dwór Mazowiecki 28
- w gminie Nasielsk 41
- w gminie Czosnów 21
- w gminie Leoncin 3
- w gminie Zakroczym 7
- w gminie Pomiechówek 5

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim – w roku wszczęło 4 procedury Niebieskiej Karty. Do 5 grup roboczych powołano pracowników PCPR.

Z danych uzyskanych z Prokuratury Rejonowej w Nowym Dworze Mazowieckim wynika, iż w 2013 r. wpłynęły 104 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa związanego z przemocą w rodzinie, wszczęto 81 postępowań przygotowawczych dotyczących w/w przestępstw a 39 postępowań umorzono. W związku z przemocą w rodzinie do Sądu wniesiono 24 akty oskarżenia. Zastosowanymi środkami zapobiegawczymi był w 3 przypadkach areszt, w 11 dozór Policji a w 3 wystosowano nakaz opuszczenia lokalu.

Z danych uzyskanych z Sądu Rejonowego w Nowym Dworze Mazowieckim dotyczących postępowań związanych z przestępstwem z użyciem przemocy w rodzinie w 2013 roku wynika iż:

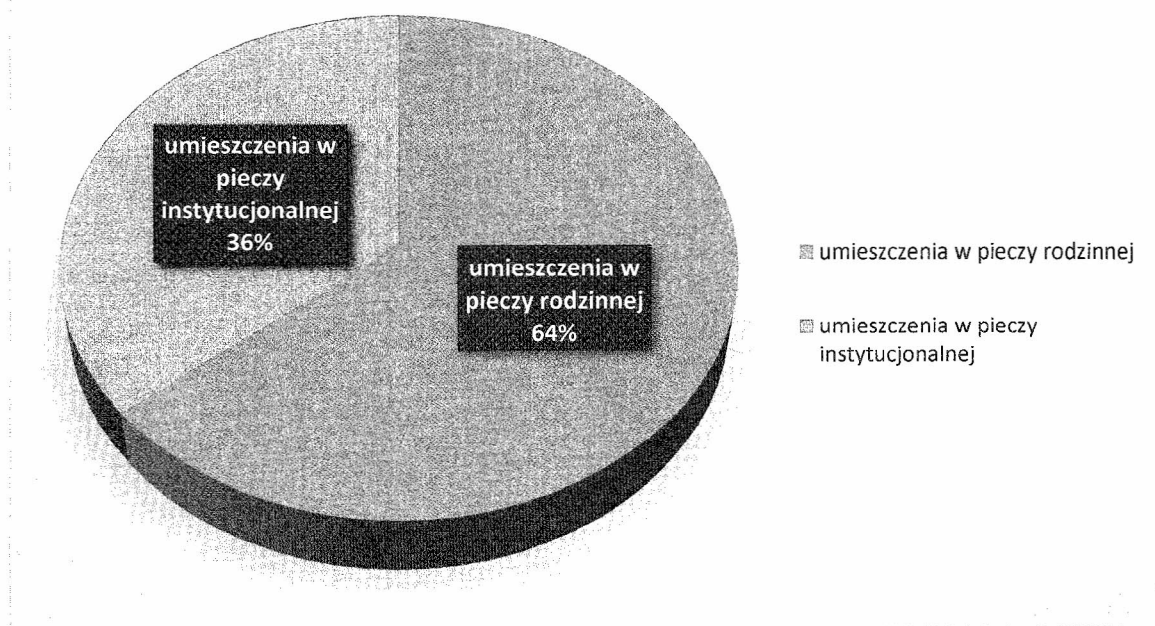
Liczba postępowań dotyczących przestępstw z użyciem przemocy w rodzinie w 2013 roku			
		w tym w zawieszeniu	w tym dozór kuratora
Ogólna liczba Postępowań zakończonych w 2013 roku	40	21	17
Liczba osób skazanych	24	21	17
uniewinnienia	5	-	-
Warunkowe umorzenie postępowania	4	-	2
Grzywna	0	0	0
Ograniczenie wolności	0	0	0
Pozbawienie wolności	24	21	15
Umorzenie postępowania	7	-	-
Obowiązek z art. 72§1 pkt 6 a kk	1	-	-

Z informacji przekazanych z Sądu Rejonowego w Wyszkowie na terenie gminy Nasielsk w 2013r. zakończono prawomocnie 6 postępowań w tym 5 skazań i 1 warunkowe umorzenie postępowania na okres 1 roku próby w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie, orzeczono 2 kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, 3 kary ograniczenia wolności, 2 skazanych zostało oddanych pod dozór kuratora sądowego, 1 skazanego Sąd zobowiązał poddaniu się leczeniu odwykowemu.

W 2012 roku w programie korekcyjno edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowanym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie uczestniczyło 7 osób. W 2013r. skierowanych do udziału w w/w programie zostało 13 osób. W programie uczestniczy 5 osób.

W 2013r. liczba zrealizowanych postanowień Sądu o umieszczeniu małoletnich dzieci w pieczy zastępczej wynosiła 39 z czego w rodzinnej pieczy zastępczej umieszczonych zostało 25 dzieci, w pieczy instytucjonalnej 14 dzieci. Z powodu przemocy w rodzinie objętych opieką zastępczą zostało 7 dzieci z czego 5 dzieci w pieczy rodzinnej a 2 w pieczy instytucjonalnej.

Umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w 2013r.

Podmiotami zobowiązanymi na mocy prawa do wszczynania procedury Niebieskiej Karty w przypadku podejrzenia występowania przemocy poza jednostkami pomocy społecznej i Policji są Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, placówki medyczne. Jak wynika z zebranych danych liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart na terenie powiatu nowodworskiego przez:

1. placówki oświatowe – w trzech szkołach; na poziomie kształcenia gimnazjalnego wszczęto po 1 procedurze Niebieskiej Karty.
2. Gminne Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych – wszczęto 2 procedury Niebieskiej Karty
3. placówki zdrowotne – wszczęto 1 procedurę Niebieskiej Karty, nie wystawiono zaświadczeń lekarskich ofiarom przemocy

Powyższe dane wskazywać mogą na zbyt niskie zaangażowanie społeczne w sprawy związane z problemem przemocy. Specjaliści pracujący w instytucjach powołanych na rzecz pomocy osobom i rodzinom przeżywającym trudności mają obowiązek ochrony tych osób poprzez właściwe i przewidziane przez prawo reagowanie na wszelkie oznaki przemocy. Zwiększenie kompetencji oraz profesjonalizmu wśród osób i instytucji pomagającym ofiarom i sprawcom przemocy rodzinie pozwoli na szybkie reagowanie oraz kompleksową pomoc osobom uwięzonym w przemoc.

Do Poradni Psychologiczno Pedagogicznej skierowane z OPS zgłosiły się 2 rodziny oraz 1 osoba małoletnia doświadczające przemoc w rodzinie, natomiast do Filii Poradni zgłosiły się 3 kobiety doświadczające przemocy a także 3 mężczyzn podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

W 2013 roku z poradnictwa psychologicznego i prawnego oferowanego przez PCPR w związku z przemocą wewnątrzrodzinną skorzystało 60 osób.

IV. CELE PROGRAMU

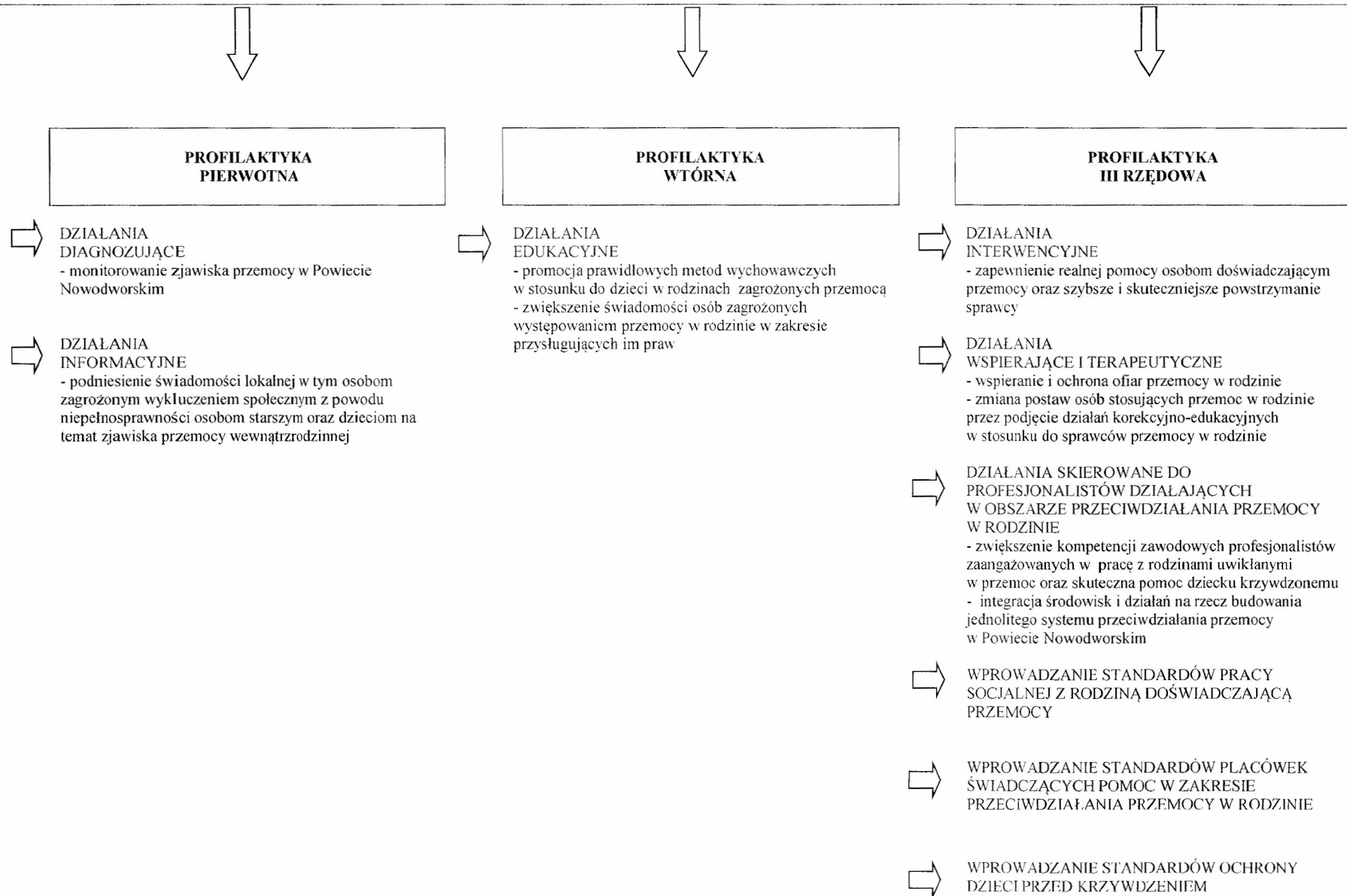
Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w Powiecie Nowodworskim.

Program uwzględnia następujące poziomy oddziaływania:

- 1) profilaktykę pierwotną (I rzędową) obejmującą całą społeczność lokalną, w tym osoby niepełnosprawne, osoby starsze a także dzieci dotknięte przemocą w rodzinie
- 2) profilaktykę wtórną (II rzędową) adresowaną do rodzin, w których występują czynniki ryzyka ale w których nie doszło jeszcze do przemocy,
- 3) profilaktykę III rzędową skierowaną do rodzin, w których doszło do przemocy, a celem podejmowanych działań jest łagodzenie jej skutków i zapobieganie w przyszłości.

W ramach profilaktyki pierwotnej (I rzędowej) będą podejmowane działania diagnozujące, które są podstawą, by poznać skalę tego zjawiska oraz działania monitorujące co pozwoli na ewaluację skuteczności podejmowanych działań a także informacyjne, które mają wpływ na podniesienie świadomości społeczności lokalnej. W profilaktyce wtórnej przewiduje się podjęcie działań edukacyjnych dla osób zagrożonych występowaniem przemocy. Z kolei w profilaktyce III rzędowej będą podejmowane działania interwencyjne wobec sprawców przemocy oraz działania ochronne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie, działania terapeutyczne (z wyodrębnieniem strategii wspierająco-terapeutycznych kierowanych do osób dotkniętych przemocą i działań korekcyjno-edukacyjnych skierowanych do sprawców przemocy domowej) jak również działania skierowane do profesjonalistów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pracy z dzieckiem krzywdzonym zmierzające do wzrostu standardu świadczonej pomocy. Poniższy schemat obrazuje działania i poszczególne cele realizowane w ramach obszarów działania profilaktyki.

PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE NOWODWORSKIM

PROFILAKTYKA PIERWOTNA

Cel operacyjny	MONITOROWANIE ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE NOWODWORSKIM
DZIAŁANIA	1) przeprowadzenie badania zjawiska przemocy wewnątrzrodzinnej w środowisku osób niepełnosprawnych i osób starszych z wykorzystaniem narzędzi dostosowanych do możliwości badania. 2) aktualizacja informacji na temat rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie, dotyczących: – skali zjawiska, z uwzględnieniem podziału na osoby pokrzywdzone i stosujące przemoc, ich płci, wieku, chorób, pozycji na rynku pracy, rodzaju uzależnienia – liczby osób stosujących przemoc w rodzinie objętych oddziaływaniami korekcyjno-edukacyjnymi – liczby postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy w rodzinie oraz osób zatrzymanych stosujących przemoc w rodzinie – liczby interwencji podjętych przez Policję, KRPA, jednostki pomocy społecznej, zakłady opieki zdrowotnej, placówki oświatowe w ramach procedury „Niebieskiej Karty” – rodzaju podejmowanych działań w przypadku uzyskania informacji o przemocy w rodzinie
PROPONOWANI REALIZATORZY	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim – Ośrodki Pomocy Społecznej Gmin Powiatu Nowodworskiego – Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Mazowieckim – Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Placówki oświatowe

	– Placówki opieki zdrowotnej – Organizacje działające w obszarze pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym
WSKAŹNIKI	– Opracowania danych statystycznych – raport badań.

Cel operacyjny	PODNIESIENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ NA TEMAT ZJAWISKA PRZEMOCY WEWNĄTRZRODZINNEJ
DZIAŁANIA	1) systematyczne organizowanie akcji informacyjnych lub współdział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach społecznych na rzecz zmiany poglądów społecznych dotyczących przemocy w rodzinie oraz stereotypów roli kobiety i mężczyzny, przy współpracy z lokalnymi mediami (zamieszczenie tematycznych artykułów i reportaży przybliżających istotę zjawiska, informujących o możliwym wsparciu i działaniach podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy), Kościołami i związkami wyznaniowymi, z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami 2) w miarę zgłaszanych potrzeb wsparcie w organizacji i realizacji programów edukacyjnych, przybliżających informacje na temat przemocy w rodzinie, w szczególności czynników ryzyka, zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie, konieczności reagowania na przemoc, możliwości jej zgłaszania do instytucji zajmujących się specjalistycznym wsparciem i ochroną przed przemocą oraz propagujących zachowania sprzyjające pozytywnym postawom w rodzinie. Szczególnie w: • w placówkach oświatowych, organizacjach wspierających rozwój i wychowanie dzieci działających na terenie powiatu, • organizacjach pozarządowych zrzeszających osoby starsze i niepełnosprawne działających na terenie powiatu nowodworskiego, 3) dystrybucja dostępnych materiałów informacyjnych opracowanych przez instytucje i organizacje pożytku

	publicznego (plakatów, ulotek i broszur) skierowanych do różnych grup odbiorców (pokrzywdzonych, sprawców, świadków) zawierających treści edukacyjne o zjawisku przemocy wewnątrzrodzinnej i możliwościach uzyskania specjalistycznej pomocy na terenie powiatu 4) prowadzenie, aktualizowanie i rozbudowanie na stronie internetowej PCPR zakładki pt. „Przemoc w rodzinie” zawierającej m. in. bazę lokalnych i wojewódzkich instytucji, zajmujących się specjalistyczną pomocą osobom uwięzonym w przemoc (nazwa, adres, telefon, obszar działań) 5) rozpowszechnianie telefonów zaufania – 0 800 120 148 „Zatrzymaj przemoc” – 0 801 120 002 Niebieska Linia – 116 111 Ogólnopolski telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – 0 800 121 212 Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka 6) Stworzenie bazy danych instytucji udzielających wsparcia w województwie
PROPONOWANI REALIZATORZY	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim Dział Ośrodek Interwencji Kryzysowej – Policja – Ośrodki Pomocy Społecznej gmin Powiatu Nowodworskiego – Placówki Ochrony Zdrowia – Kościoły i związki wyznaniowe – Placówki oświatowe – Organizacje wspierające rozwój i wychowanie dzieci, – Organizacje pozarządowe zrzeszające osoby starsze, osoby niepełnosprawne – lokalne media
WSKAŹNIKI	– ilość rozpowszechnionych materiałów (ulotek, plakatów i broszur) – rodzaj grup odbiorców do których skierowane były materiały informacyjne – liczba osób odwiedzających stronę internetową, poświęconą tematyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie – liczba kampanii społecznych, realizowanych na terenie powiatu – liczba informacji zamieszczanych w mediach

	– liczba placówek, w których przeprowadzono programy – liczba osób uczestniczących w programie
--	---

PROFILAKTYKA WTÓRNA

Cel operacyjny	PROMOWANIE PRAWIDŁOWYCH METOD WYCHOWAWCZYCH W STOSUNKU DO DZIECI W RODZINACH ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ
DZIAŁANIA	Zlecenie bądź zorganizowanie „Warsztatów kompetencji wychowawczych” – cyklicznych spotkań grupowych dla rodzin zagrożonych występowaniem przemocy. Celem warsztatów kompetencji wychowawczych byłoby przeciwdziałanie krzywdzeniu dzieci oraz wsparcie rodzin zagrożonych występowaniem przemocy poprzez modyfikację dotychczasowych postaw rodzicielskich, podnoszenie wiedzy i umiejętności wychowawczych. Cel ten realizowany będzie poprzez: – pogłębienie świadomości rodziców dotyczącej własnych zachowań przemocowych – nabywanie umiejętności modyfikowania zachowań dziecka przez system nagród i kar z wyłączeniem przemocy – wzrost świadomości własnych potrzeb i potrzeb dziecka – doskonalenie umiejętności rozpoznawania i okazywania emocji – wzrost umiejętności komunikacyjnych i budowania dobrego kontaktu dzieckiem, uwrażliwienie na znaczenie komunikacji niewerbalnej, nabywanie umiejętności aktywnego, wspierającego słuchania dziecka – poznanie zasad konstruktywnego rozwiązywania konfliktu – uświadomienie sytuacji powodujących napięcie i własnego modelu reakcji na stres – nabywanie nowych umiejętności radzenia sobie ze stresem. Adresaci i rekrutacja grupy: w założeniu działania mają charakter prewencji wtórnej, kierowane będą do rodzin zagrożonych

	występowaniem przemocy. Rekrutacja odbywać się będzie z pośród osób kierowanych przez sąd, zespoły kuratorskiej służby sądowej, przedstawicieli oświaty, ośrodków pomocy społecznej. Uczestnikami programu mogą być również osoby samodzielnie zgłaszające chęć uczestnictwa w programie.
PROPONOWANI REALIZATORZY	– Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Nowym Dworze Mazowieckim – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim Dział Ośrodek Interwencji Kryzysowej – instytucje rekrutujące: sąd, zespoły kuratorskiej służby sądowej, przedstawicieli oświaty, ośrodków pomocy społecznej
WSKAŹNIKI	– liczba osób zrekrutowanych do udziału z warsztatami – liczba osób, które samodzielnie podjęły decyzję o udziale w warsztatach – liczba czynnych uczestników warsztatów – ilość spotkań w ramach warsztatów

Cel operacyjny	ZWIĘKSZENIE ŚWIADOMOŚCI OSÓB ZAGROŻONYCH WYSTĘPOWANIEM PRZEMOCY W RODZINIE W ZAKRESIE PRZYSŁUGUJĄCYCH IM PRAW
DZIAŁANIA	Organizacja otwartych spotkań edukacyjnych, które przybliżą uczestnikom zagadnienia m. in. z zakresu prawa pracy, rodzinnego, lokalowego, informacja o spotkaniach zamieszczana będzie w lokalnych mediach, na stronach internetowych instytucji Powiatu Nowodworskiego zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
REALIZATORZY	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim Dział Ośrodek Interwencji Kryzysowej – Prokuratura Rejonowa w Nowym Dworze Mazowieckim – Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim – Komornik Sądowy
WSKAŹNIKI	– liczba osób uczestniczących w spotkaniach – ilość zorganizowanych spotkań – specjaliści prowadzący spotkania

PROFILAKTYKA III RZĘDOWA	
Cel operacyjny	ZAPEWNIENIE REALNEJ POMOCY OSOBOM DOŚWIADCZAJĄCYM PRZEMOCY ORAZ SZYBSZE I SKUTECZNIEJSZE POWSTRZYMANIE SPRAWCY
DZIAŁANIA	1) przeprowadzanie interwencji w ramach procedury „Niebieskiej Karty” 2) redukcja bezpośrednich zagrożeń dla życia i zdrowia, zapewnianie osobom doznającym przemocy w rodzinie/związkach partnerskich bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego poprzez: – interwencyjne udzielanie osobom doznającym przemocy bezpiecznego schronienia w miejscu oddalonym od sprawcy, – podjęcie działań na rzecz zapewnienia schronienia dzieciom krzywdzonym w wyniku przemocy domowej, w interwencyjnych placówkach opiekuńczo – wychowawczych – oddzielenie sprawcy od ofiary poprzez stosowanie nakazu opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym oraz zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego, na poszczególnych etapach postępowania karnego 3) utworzenie i certyfikacja Przyjaznego Pokoju Przesłuchań Dzieci zgodnego ze standardami przesłuchań dzieci (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 18.12.2013r w sprawie sposobu przygotowania przesłuchania przeprowadzonego w trybie określonym a art. 185a-185c k.p.k) 4) dostępność pomocy prawnej w formie obecności osoby zaufania publicznego, towarzyszenie w procedurach prawnych
REALIZATORZY	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim Dział Ośrodek Interwencji Kryzysowej – Policja – Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowiecki – Sąd Rejonowy w Pułtusk – Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Nowym Dworze Mazowieckim

	– Prokuratura Rejonowa w Nowym Dworze Mazowieckim – Prokuratura Rejonowa w Pułtusku – Ośrodki Pomocy Społecznej
WSKAŹNIKI	– liczba osób, którym udzielono pomocy w formie schronienia w Hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej – rodzaj udzielonej pomocy – liczba „Niebieskich Kart” założonych przez pracowników poszczególnych instytucji – liczba wniosków prokuratury o tymczasowe aresztowanie – liczba orzeczeń dozoru kuratorskiego – liczba nakazów opuszczenia lokalu – liczba nakazów powstrzymania się sprawcy od kontaktów z osobą pokrzywdzoną – liczba obdukcji sfinansowanych ze środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych

Cel operacyjny	WSPARCIE I TERAPIA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DZIAŁANIA	1) zorganizowanie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, dostarczanie osobom, doświadczającym przemocy w rodzinie/związkach partnerskich odpowiedniej pomocy w zrozumieniu własnej sytuacji życiowej, wzmocnieniu chęci zmiany w kierunku uwolnienia się od przemocy, pokonania uczucia bezradności i przywrócenia wiary we własne siły 2) podtrzymanie dostępności oraz poszerzenie oferty bezpłatnego wsparcia / poradnictwa specjalistycznego: prawnego, psychologicznego, socjalnego, pedagogicznego, psychiatrycznego, doradztwa zawodowego, terapeutycznego realizowanego w OPS, PCPR, PPP, PUP 3) zwiększenie dostępności usług specjalistycznych (prawnych, psychologicznych) poprzez ustalenie dodatkowych dyżurów.
PROPONOWANI REALIZATORZY	– Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowiecki – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim Dział Ośrodek Interwencji Kryzysowej – Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Nowym Dworze Mazowieckim – Ośrodki Pomocy Społecznej – placówki oświatowe
WSKAŹNIKI	– liczba klientów, którzy skorzystali z pomocy w formie poradnictwa prawnego, psychologicznego, socjalnego, zliczona na podstawie ewidencji prowadzonych przez poszczególnych specjalistów – liczba osób uczęszczających na grupę wsparcia dla ofiar przemocy – ilość spotkań indywidualnych oraz grup wsparcia

Cel operacyjny	ZMIANA POSTAW OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE POPRZECZ ODDZIAŁYWANIA KOREKCYJNO – EDUKACYJNE W STOSUNKU DO SPRAWCÓW PRZEMOCY W RODZINIE
DZIAŁANIA	1) organizacja programu korekcyjno – edukacyjnego wobec osób stosujących przemoc w rodzinie nakierowanego na: – powstrzymanie osoby stosującej przemoc w rodzinie przed dalszym jej stosowaniem. – kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez używania przemocy w rodzinie – naukę umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć – uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy – nabycie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych związanych z nagromadzeniem agresji i negatywnych emocji oraz innymi problemami życia rodzinnego – zdobycie umiejętności prawidłowej komunikacji i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy – rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie – uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych 2) terapia uzależnień u osób stosujących przemoc w rodzinie, u których zostało rozpoznane uzależnienie od alkoholu, narkotyków, lub innych środków odurzających, substancji psychotropowych albo środków zastępczych, przed rozpoczęciem udziału w programie edukacyjno - korekcyjnym 3) poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne 4) monitorowanie sytuacji rodzinnej sprawców, uczestników programu.
PROPONOWANI REALIZATORZY	organizacja: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim Dział Ośrodek Interwencji Kryzysowej – rekrutacja: Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowiecki – Sąd Rejonowy w Puławsku – Gminne Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy

	– Prokuratura Rejonowa w Nowym Dworze Mazowieckim – Prokuratura Rejonowa w Pułtusk – Ośrodki Pomocy Społecznej – Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej (Kuratorzy zawodowi i społeczni) – Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Poradnia Zdrowia Psychicznego – Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu
WSKAŹNIKI	– liczba spotkań w ramach realizacji programu z uwzględnieniem spotkań indywidualnych i grupowych – czas realizowania programu – liczba osób przystępujących do programu korekcyjno-edukacyjnego – liczba osób kończących program korekcyjno-edukacyjny – liczba skierowań do programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy – liczba sprawców zobowiązanych wyrokiem sądu do udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych i/lub terapii uzależnienia – liczba aktów przemocy dokonanych przez uczestników programu w trakcie jego trwania i po jego zakończeniu

Cel operacyjny	WPROWADZANIE STANDARDÓW PRACY SOCJALNEJ Z RODZINĄ DOŚWIADCZAJĄCĄ PRZEMOCY W RODZINIE
DZIAŁANIA	– Systematyczne podnoszenie kwalifikacji kadry zaangażowanej w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez organizację lub zlecenie przeprowadzenia szkoleń z zakresu przemocy w rodzinie – Upowszechnienie opracowanych zaleceń, standardów i procedur postępowania interwencyjnego dla kadry realizującej zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz wykazu lokalnych i wojewódzkich instytucji zajmujących się pomocą specjalistyczną – Stworzenie płaszczyzny do wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, poszukiwanie, promowanie i wdrażanie innowacyjnych sposobów i metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie
REALIZATORZY	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim Dział Ośrodek Interwencji Kryzysowej – Ośrodki Pomocy Społecznej – Organizacje pozarządowe
WSKAŹNIKI	– liczba i rodzaj zorganizowanych lub zleconych szkoleń, – liczba uczestników szkoleń z podziałem na grupy zawodowe, – wyniki ewaluacji szkoleń – ilość spotkań dotyczących wymiany doświadczeń oraz liczba uczestników

Cel operacyjny	WPROWADZANIE STANDARDÓW PLACÓWEK ŚWIADCZĄCYCH POMOC W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
DZIAŁANIA	– Rozszerzenie oferty istniejącego Ośrodka Interwencji Kryzysowej poprzez: – dostosowanie liczebności kadry pracowników do wymagań określonych w standardach oraz podnoszenie kwalifikacji specjalistów przez co zwiększy się: • dostępność świadczeń prawnych w formie przedstawicielstwa prawnego oraz w formie obecności osoby zaufania publicznego, • dostępność świadczeń psychologicznych, psychoterapii, psychoedukacji w zakresie przemocy, • dostępność świadczeń medycznych; specjalistycznych, • dostępność usług poprzez wprowadzenie całodobowych dyżurów telefonicznych, – zaspokajanie potrzeb socjalno - bytowych (doraźnych) dla osób krzywdzonym korzystającym ze wsparcia, – dostosowanie warunków lokalowych do wymagań określonych w standardach
PROPONOWANI REALIZATORZY	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim Dział Ośrodek Interwencji Kryzysowej
WSKAŹNIKI	– Liczba świadczeniobiorców Ośrodka Interwencji Kryzysowej – Liczba zatrudnionych specjalistów – Liczba udzielonych porad i przeprowadzonych terapii – Kwalifikacje kadry potwierdzone certyfikatami

Cel operacyjny	WPROWADZANIE STANDARDÓW OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM
DZIAŁANIA	– Wypracowanie jednolitych standardów i zasad współpracy w zakresie podejmowania interwencji w przypadku istnienia lub podejrzenia istnienia przemocy wobec dzieci oraz wymiany informacji lokalnych służb i instytucji na rzecz wspólnych i skutecznych działań – Wypracowanie narzędzia do diagnozy i zapisu informacji o dziecku i rodzinie dla specjalistów pracujących bezpośrednio z rodziną z problemem przemocy. Narzędzie to umożliwi: • Koncentrację na potrzebach dziecka w procesie zbierania informacji o nim i jego środowisku • Przegląd i ocenę czynników ryzyka krzywdzenia dzieci w celu wyłonienia rodzin borykających się z trudnościami w opiece nad małym dzieckiem • Rozpoznanie wskaźników krzywdzenia, we wszystkich jego formach, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzenia emocjonalnego • Analizę i podsumowanie zebranych danych • Ułatwienie komunikacji pomiędzy specjalistami różnych dziedzin • Ujednolicenie sposobu zbierania i rejestrowania danych oraz przedstawiania wniosków z ich analizy • Konstruowanie planu pomocy dziecku i rodzinie (rozumianej zarówno jako interwencja jak i wsparcie)
PROPONOWANI REALIZATORZY	– Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Mazowieckim Dział Ośrodek Interwencji Kryzysowej – Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej – Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna, – Ośrodki Pomocy Społecznej – Placówki oświatowe – Placówki Służby Zdrowia
WSKAŹNIKI	– liczba i rodzaj zorganizowanych lub zleconych szkoleń, – liczba przekazanych ofert podnoszących kompetencje specjalistów – wyniki ewaluacji szkoleń

	– opracowane narzędzie do diagnozy i zapisu informacji o dziecku i rodzinie
--	---

V. PRZEWIDYWANE EFEKTY I ZAGROŻENIA REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PROGRAMOWYCH

Przewiduje się, że realizacja założeń programowych przyczyni się do:

- 1) szczegółowej analizy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Nowodworskiego,
- 2) wzrostu poziomu wiedzy lokalnego społeczeństwa na temat przemocy wewnątrzrodzinnej, jej mechanizmów, i nieodwracalnych konsekwencji na dalsze życie,
- 3) wzrostu kompetencji wychowawczych w rodzinach zagrożonych zjawiskiem,
- 4) odzyskanie pełni umiejętności funkcjonowania w społeczeństwie, pełnienia ról społecznych przez osoby uwiękane w przemoc,
- 5) wzrost umiejętności i kompetencji osób pracujących z dziećmi w podejmowaniu działań w stosunku do dziecka krzywdzonego,
- 6) wzrost zaufania do instytucji świadczących pomoc,
- 7) zwiększenia kompetencji oraz profesjonalizmu wśród osób i instytucji pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie,
- 8) kompleksowość pomocy świadczonej osobom uwiękany w przemoc poprzez zintegrowanie działań lokalnych instytucji pomocowych,
- 9) zaprzestanie stosowania przemocy po oddziaływaniach korekcyjno - edukacyjnych
- 10) niwelowania skutków przemocy w rodzinie.

Zagrożenia z realizacji założeń programowych mogą wynikać z:

- 1) deficytów środowiskowych tj.:
 - niskiego poziomu świadomości lokalnego środowiska w kwestii zjawiska przemocy w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z problemem,
 - funkcjonowania stereotypów,
- 2) deficytów podmiotowych tj.:
 - braku wiedzy na temat możliwości rozwiązania problemu,
 - poczucia bezradności w obliczu zetknięcia się ze zjawiskiem przemocy,

- wielopokoleniowości i dziedziczenie społeczne problemu,
- słabej kondycji ekonomicznej rodzin,
- bezrobocia, niskiej motywacji do pracy,
- niewydolności w kwestii opieki i wychowania dzieci,
- problemów alkoholowych członków rodziny,
- niedostrzegania problemu, akceptacji istniejącej sytuacji,

3) deficytów instytucjonalnych tj.:

- braku specjalistów zajmujących się problemem,
- słabej komunikacji międzyinstytucjonalnej,
- rozproszenia odpowiedzialności,
- braku jasnych procedur działania,
- braku współpracy pomiędzy podmiotami (powielania działań lub braku działań),
- niezborności systemu wsparcia,
- niechęć przedstawicieli instytucji do pracy z osobami doświadczającymi przemocy ze względu na wykazywane przez nich często postawy pasywne, agresywne, roszczeniowe.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie realizacji działań Programu będzie dokonywane ze środków budżetowych Powiatu Nowodworskiego oraz funduszy Unii Europejskiej, a także ze środków własnych realizatorów.

Niniejszy dokument został opracowany przez Zespół pod kierunkiem Anny Wdowczyk – Zastępcy Dyrektora PCPR w składzie:

- 1) Barbara Królak – konsultant
- 2) Katarzyna Sobierska – starszy pracownik socjalny
- 3) Joanna Kieszowska – pracownik socjalny

Program zaakceptowany został przez Dyrektora PCPR – Pana Dyrektora Marka Rączkę

Załącznik Nr 1 INSTYTUCJONALNE ZASOBY POWIATU W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCU W RODZINIE

SĄDY I ORGANY ŚCIGANIA	Sąd Rejonowy w Nowym Dworze Mazowieckim	ul. Słowackiego 19 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki tel. 022 775- 22- 96
	Sąd Rejonowy w Pułtusk	ul. Rynek 37 06-100 Pułtusk tel. 023 692- 99- 00
	Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Mazowieckim	ul. Paderewskiego 3 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki tel.022 775-22-02, 022 775-22-03 e-mail: kppndm@policja.waw.pl
	Prokuratura Rejonowa w Nowym Dworze Mazowieckim	ul. Paderewskiego 3 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki tel. 022 775-21-02, 022 775-60-35, 022 775-60-85
	Prokuratura Rejonowa w Pułtusk	ul. Daszyńskiego 6 06-100 Pułtusk tel. 023 692-06-89, 023 692-09-79, 023 692-03-69
OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Mazowieckim	ul. Partyzantów 7 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki tel. 022 775- 29- 83
	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pomiechówku	Brody Parcele ul. Słoneczna 51 05-180 Pomiechówek tel. 022 785-45-19
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czosnowie	ul. Warszawska 59 05-152 Czosnów tel. 022 78- 05-58, 022 785-00-02, 022 785-00-58
	Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakroczymiu	ul. O. H. Koźmińskiego 15 05-170 Zakroczym tel. 022 785-22-99, 022 785-35-04
	Ośrodek Pomocy Społecznej w Leoncinie	ul. Partyzantów 3 05-155 Leoncin tel. 022 78- 65-82 wew. 17

	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nasielsku	ul. Elektronowa 3 05-190 Nasielsk tel. 023 691-25-31
KOMISJE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Dworze Mazowieckim	ul. Zakroczyńska 30 pok. nr 19 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki tel. 022 775-22-22 wew. 366
	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pomiechówku	Brody Parcele ul. Słoneczna 51 05-180 Pomiechówek tel. 022 785-45-10
	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czosnowie	ul. Gminna 6 05-152 Czosnów tel. 022 785-05-58
	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zakroczymiu	ul. Warszawska 7 05-170 Zakroczym tel. 022 785-21-45
	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Leoncinie	ul. Partyzantów 3 05-155 Leoncin tel. 022 785-83-70
	Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nasielsku	ul. Elektronowa 3 05-190 Nasielsk tel. 023 693-02-50
ZESPOŁY KURATORSKIEJ SŁUŻBY SĄDOWEJ	I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej wykonujący orzeczenia w sprawach karnych, rodzinnych i nieletnich	ul. Słowackiego 19 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki e-mail: kuratorzyndm@wp.pl fax: 022 775- 64-19
	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej nr 2 do wykonania orzeczeń w sprawach karnych, do wykonania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich	ul. Rynek 37 06-100 Pułtusk tel. 023 692-99-64 e-mail: kuratorzy@pultusk.sr.gov.pl fax. 023 692-99-69
INNE INSTYTUCJE	Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Nowym Dworze Mazowieckim	ul. Bohaterów Modlina 40 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki tel. 022 775-20-13 Filia: ul. Warszawska 52 05-190 Nasielsk tel. 023 691-26-47

	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Dział Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Mazowieckim	ul. Paderewskiego 6 05-100 Nowy Dwór Mazowiecki tel. 022 765-94-90
	Placówki oświatowe	
	Zakłady Opieki Zdrowotnej	
	Organizacje pozarządowe	

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mariusz Sebastian Łaszuk

DYREKTOR

Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie

mgr Marek Rączka